

De gesneuvelden

Gesneuvelden in het Belgische leger

Vanaf begin augustus 1914 had het Belgisch leger het hoofd trachten te bieden hoofd aan de Duitse overmacht aan de forten Luik, Namen en Antwerpen en langs de terugtocht naar de nationale bolwerk Antwerpen. Vanaf begin oktober 1914 tot eind september 1918 vatte het Belgische leger post aan het IJzerfront, tussen Nieuwpoort aan zee en Boezinge, even ten noorden van Ieper. Eind september 1918 stond Koning Albert aan het hoofd van een geallieerd leger van Belgen, Fransen en Britten voor de start van het bevrijdingsoffensief.

Gedurende de hele campagne, van 4 augustus 1914 tot 11 november 1918, stierven ongeveer 42.000 Belgische militairen, ca. 1/3 tijdens de eerste maanden, ca. 1/3 tijdens de IJzerslag en de "Wacht aan de IJzer" en ca. 1/3 tijdens het bevrijdingsoffensief. In de maanden tussen de Wapenstilstand (11 november 1918) en de ondertekening van het Verdrag van Versailles (28 juni 1919) overleden nog eens 4.000 Belgische militairen in dienst.

In verhouding tot de grootte van het Belgische leger is het een bijzonder groot aantal dodelijke slachtoffers. Zij werden begraven over het hele land, sommigen ook nabij militaire hospi-

talen in Frankrijk en Engeland, nabij interneringskampen in Nederland of in Duitse krijgsgevangenschap.

Vandaag blijven er in ons land nog een 24 Belgische militaire begraafplaatsen WO I over. Daarnaast liggen heel wat soldaten begraven op bijzondere gemeentelijke en stedelijke begraafplaatsen met een afdeling voor militaire graven. Er liggen ook heel wat Belgische militairen begraven in Frankrijk en Groot-Brittannië (meestal overledenen van de militaire ziekenhuizen), in Nederland (van geïnterneerde militairen), in Zwitserland, in Duitsland (van krijgsgevangenen),...

In de jaren 20 werden hier vele lichamen ontgraven en overgebracht naar familiegraven of (soms nog later) naar ereperken op de begraafplaats van hun gemeente.

Zij werden begraven over het hele land, sommigen ook nabij militaire hospitalen in Frankrijk en Engeland, nabij interneringskampen in Nederland of in Duitse krijgsgevangenschap - zie website 1914-1918, op

<http://www.geocities.com/wolfke38/What.html>

Belgische soldaten gesneuveld in Opwijk

In zijn *Geschiedenis van Opwijk* (1937-'39) vermeldt Jan Lindemans vier gesneuvelden op Opwijks grondgebied: Alfons D(h)aese, van Gent, gekwetst, overleed enkele uren later in het pensioonaat Lindemans (Schoolstraat) dat als veldlazarus ingericht was, Frans Vernimmen (Moerzeke), Théodule Glas (Velzeke) en Karel Joseph De Boeck (St.-Pieters-Kapelle). Zij werden gekwetst en gedood in de gevechten op 't Eeksken, tegen de grens met Buggenhout, op 27-28 september 1914 - zie pag. 189).

Hierbij wordt ook gezegd hoe de Opwijkse veldwachter Jan Hermus erg verdienstelijk werk leverde door de gevallen Belgische soldaten te gaan opsporen en ze behoorlijk te begraven. Zie ook de vermeldingen in het *Oorlogsdagboek van Louis Lindemans*, pag. 56 (29 september 1914) en 67 (7 mei 1915).

Van de gesneuvelde Alfons Daese vinden wij in het register van de akten van de burgerlijke stand van Opwijk de overlijdensakte:

AKTE VAN OVERLIJDEN NR. 83

Ten jare duizend negenhonderd en veertien, den negenentwintigsten september om elf ure voormiddag, zijn voor Ons Emiel De Coster, schepen gedelegeerde, Ambtenaar van den Burgerlijken stand der gemeente Opwijck, Arrondissement Brussel, Provincie Brabant, verschenen Benedictus De Smedt oud eenenzestig jaren, beroep geneesheer, wonende te Opwijck, geen maagschap van den overledene, en Jozef Wijnants, oud vierenvijftig jaren, beroep geneesheer, wonende te Opwijck, geen maagschap van den overledene, dewelke ons verklaart hebben dat den achtentwintigsten september duizend negenhonderd en veertien om acht ure 's avonds, in het gesticht Lindemans, staande te Opwijck, dorpstraat, nummer honderd vierentwintig, ambulantie nummer 1176p van het roodkruis, is overleden: ALFONS DAESE, soldaat bij het eerste Linierement, tweede bataljon tweede compagnie nummer 57626 van het stamboek des korps, oud tweeëntwintig jaren elf maanden, ongehuwd, stierf voor België, gedomicilieerd te Gent, Pijlstraat, zoon van Emilius Daese,

metaalbewerker, oud vierenvijftig jaren en van Maria-Elondina Van Langevelde, huishoudster, oud vijftig jaren, gehuischen wonende te Gent. Na voorlezing dezer akte opgesteld en in dubbel ontvangen te hebben, hebben de beide komparanten met ons geteekend. Dr De Smedt. Dr Jos Wijnants. Em De Coster. JB Hermus Rombouts Em De Coster.

Van de andere soldaten gesneuveld op Opwijk grondgebied is er in de Burgerlijke Stand van Opwijk geen overlijdensakte aanwezig. (1) Bij de Opwijkse overlijdingsakten vinden we wel een akte van 24 mei 1921 betreffende het overlijden (1914) van soldaat-vrijwilliger "met premie" (1906) Jean Joseph Hobbels (geboren te Duffel), die blijkbaar verkeerdelijk vermeld werd als gesneuveld te Opwijk.

AKTE VAN OVERLIJDEN Nr 35

Ten jare duizend negenhonderd een en twintig den vier en twintigsten Mei om tien ure voormiddag is voor Ons Emiel De Coster, Schepen, gelegeerde Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der gemeente Opwijk, Arrondissement Brussel, Provincie Brabant toegekomen, het volgende vonnis:

Nous Albert Roi des Belges, à tous présents et à venir, faisons savoir:

Le Tribunal de première instance de l'arrondissement de Bruxelles, a rendu le jugement suivant: A Messieurs les Présidents et Juges composants le Tribunal de première instance de Bruxelles, a l'honneur d'exposer par le substitut soussigné le Procureur du Roi près le même Tribunal, que le sept février mil neuf cent et vingt, Monsieur l'officier de l'Etat civil de la commune d'Opwijk, a transcrit sous le numero quinze du registre aux actes de décès de la commune d'Opwijk pour l'année mil neuf cent et vingt une déclaration de décès dressée à Oost-Vleteren, le vingt décembre mil neuf cent et seize, par le sous-lieutenant chargé de la gestion de la colonne d'ambulance de la cinquième division d'armée déclaration constatant le décès survenu à Opwijk, le vingt septembre mil neuf cent quatorze, de HOBBELS JEAN JOSEPH, soldat volontaire à prime de 1906 au deuxième chasseurs à pied, né à Duffel, le trente et un juillet mil huit cent quatre vingt cinq. Que Monsieur l'Officier de l'Etat Civil d'Opwijk a fait une application erronée de l'article quatre-vingt du Code Civil en transcrivant cette déclaration comme constituant un acte de décès régulièrement dressé. Qu'au surplus ainsi qu'il en résulte des pièces-jointes, Hobbels Jean Joseph, né à Duffel, le trente et un juillet mil huit cent quatre vingt-cinq, n'est pas décédé à Opwijk, le vingt septembre mil neuf cent quatorze; qu'il était encore en vie à la date du premier avril mil neuf cent vingt

et un. Qu'il y a lieu de faire annuler l'acte indûment dressé. A ces causes Vu les articles nonante neuf et suivants du code civil, huit cent cinquante cinq et suivants du code de procédure civile, l'exposant conclut à ce qu'il plaise au Tribunal Dire quel'acte inscrit sous le numéro quinze sur les registres aux actes de décès de la commune d'Opwijk le vingt septembre mil neuf cent quatorze de HOBBELS JEAN-JOSEPH, soldat au deuxième régiment de chasseurs à pied né à Duffel, le trente et un juillet mil huit cent quatre-vingt cinq, sera annulé et considéré comme inexistant. Dire que le jugement à intervenir sera transcrit sur les registres courants aux actes de l'état civil de la commune d'Opwijk, aussitôt qu'expédition en aura été transmise à Monsieur l'Officier de l'Etat civil compétent et que mention en sera faite dans les deux doubles en marge de l'acte annulé, ainsi qu'aux tables. Faire défense sous peine de dommages-intérêts de délivrer expédition, copie ou extrait du dit acte. Bruxelles le quatorze avril mil neuf cent vingt et un (sé) Cte C.B. de Villermont. Numéro cinq cent nonante six. Nous Président du Tribunal de première instance séant à Bruxelles. Déterminé par les motifs de la requête ci-contre, dit que l'acte inscrit sous le numéro quinze sur les registres de décès de la commune d'Opwijk, pour l'année mil neuf cent vingt, constatant le décès à Opwijk, pour l'année mil neuf cent quatorze de: HOBBELS JEAN-JOSEPH, soldat au deuxième régiment de chasseurs à pied, né à Duffel, le trente et un juillet, mil huit cent quatre-vingt-cinq, est annulé et considéré comme inexistant. Dit que le présent jugement sera transcrit sur les registres courants aux actes de l'Etat civil de la commune d'Opwijk, aussitôt que l'expédition en aura été transmise à Monsieur l'Officier de l'Etat civil compétente et que mention en sera faite dans les deux doubles en marge de l'acte annulé, ainsi...

Doden uit het Belgische leger

Uit diverse bronnen (2) vonden wij volgende gesneuvelde Belgische soldaten op Opwijk grondgebied: (3)

D'HAESE (of DAESE) Alfons, ° Gent 25-09-1914, soldaat 2e klas mil. 1911, 2e Regiment te Voet, † Opwijk 27/28-09-1914. Begraafplaats 1914-'18: gemeentelijke begraafplaats Opwijk, rep. 4402.

DE BOECK Karel Joseph, ° Sint-Pieters-Kapelle 17-02-1892, soldaat 2e klas mil. 1912, 2e Jagers te Voet 3/4, † Opwijk (Wiesbeek, 't Eeksen) 27/28-09-1914. Begraafplaats 1914-'18: gemeentelijke be-

graafplaats Opwijk, kist nr. 650. Huidige gemeentelijke begraafplaats Willebroek.

GLAS Théodule (Théofile), ° Velzeke-Ruddersvoorde 08-02-1888, soldaat 2e kl. Mil. 1908, 2e (5e) Jagers te Voet, † Opwijk of Buggenhout 27/28-09-1914.
Begraafplaats 1914-'18: Opwijk of Buggenhout, ontgraven te Buggenhout en op 30-03-1918 overgebracht naar het Dendermondse krijgskerkhof, graf nr. 68 - zie illustratie pag. 451.

VERNIMMEN Franciscus Victor, ° Moerzeke 07-02-1892, zoon van Gustaaf en Victorine Mys, soldaat mil. 1912, 2^e Jagers te Voet 3/4, † Opwijk 27-09-1914
Begraafplaats 1914-'18: Opwijk, graf 4404.

Het bestand *Belgium War Graves. Belgische militairen gestorven tijdens de Eerste Wereldoorlog 1914-1918*, door Patrick De Wolf (Dendermonde), geeft nog een 5^e gesneuvelde op Opwijk: Karel DERKINDEREN, ° Kasterlee 08-08-1886, x Maria Hannes, 2e Jagers te Voet, † Opwijk 27-09-1914.

Begraafplaats 1914-'18: Buggenhout (kist nr. 663). Huidige begraafplaats: S.B. Dendermonde.

Jan Lindemans vermeldt ook dat de vier eerst vermelde gesneuvelden begraven werden op het kerkhof van Opwijk.

Karel Joseph de Boeck (Sint-Pieters-Kapelle), één van de gesneuvelde Belgische soldaten op 't Eekskan.

In de publicatie *Tweede lijst voor het vaderland. Uitgegeven door het Belgische bureel van inlichtingen over de zieke, gekwetste en overleden soldaten, bestuurd door het comité medical van het Roode Kruis van België. 1914-1915*, vinden wij gegevens van soldaat Théophile Glas, 5e Jagers te Voet 2/3, geboren Velzeke, begraven te Buggenhout, graf 652.

Op 11 februari 1919 schrijft het Opwijks gemeentebestuur aan de Bestuurder der krijgsbegravingen te Brussel:

N° 376 *Krijgsbegravingen*
Opwijk, den 11 Februari 1919.

Mijnheer de Bestuurder,
Als gevolg van uwen brief van de 30 Januari laatstleden, heb ik de eer U hieronder de namen op te geven der krijgslieden die op ons kerkhof begraven liggen.

Grafsteen van soldaat Theodule Glas, gesneuveld te Opwijk op 27/28-09-1914, op de militaire begraafplaats van Dendermonde.

1e) Glas van Velseque-Ruddershove, prov. Oost-Vl., 3e Regiment Jagers te voet, n° 50447

2e) De Bock van Sint-Pieters-Capelle, provincie Henegouwen, 2e Reg. Jagers te voet, n° 52807

3e) Vernimmen van Moerzebeke, provincie West-Vl., 2e Regiment Jagers te voet, n° 53180

4e) Daese Alfons van Gent, Pijlstraat, 1e Linierement 2de bat. 2e Comp., n° 57626

De voornoemden zijn allen Belgische soldaten; de drij eerste zijn op het grondgebied onzer gemeente gesneuveld op het gehucht eexken, ter plaats genaamd Wiesbeek, op de grenspalingen onzer gemeente en de gemeente Buggenhout, in den nacht tusschen 26 en 27 september 1914.

De vierde is tengevolge zijner wonden overleden den 28 September 1914, in het gesticht Lindemans, ambulantie, n° 1176p van het rood kruis. Drij Duitsche soldaten waarvan de namen ons onbekend zijn, liggen ook nog op ons kerkhof begraven.

De Heer H. Put, Bestuurder der krijgsbegravingen, te Brugge (St Jansstraat 20) bij het Ministerie van Oorlog.

Was Th. Glas (en de andere op Opwijk gesneuvelden) nu begraven op het kerkhof van Opwijk of op dat van Buggenhout (of elders)?

In een artikeltje *Rond een geheimzinnige foto*, in het tijdschrift Ter Palen van de gelijknamige heemkundige kring van Buggenhout, geeft auteur wijlen Petrus Servaes uitleg bij een foto gemaakt voor de Buggenhoutse Sint-Niklaaskerk in mei 1915. Op de foto een reeks doods-kisten op karren geladen met de pastoor en mensen eromheen. Het betrof het stoffelijk overschot van 19 soldaten (geen enkele afkomstig uit Buggenhout zelf) die einde september 1914 in Buggenhoutbos sneuvelden. Zij werden eerst "her en der" begraven en kregen na een uitvaartdienst mei 1915 een tijdelijk graf op het Buggenhoutse kerkhof. In het artikeltje worden de namen van die 19 soldaten, alsook hun stamnummer en geboorteplaats vermeld. De eerste in die rij is Theodule Glas - nr. 50447 - ° Velseke-Ruddershove (O-VI) - 2de Jagers te Voet.

Dezelfde foto werd overgenomen in het jaarboek van Ter Palen 1991 "Kijk op ons dorp van toen" – pag. 78) met volgend onderschrift:

"Op 26 en 27.9.1914 vielen te Buggenhout 19 Belgische sodaten die in de gauwte her en der voorlopig werden begraven. In 1915 werden zij ontgraven, kregen een kerkelijke uitvaartplechtigheid en werden vervolgens overgebracht naar een erepark op het kerkhof. Uit gezondheidsoverwegingen kwam hun stoffelijk overschot echter niet in de kerk en voltrok zich een deel van de plechtigheid buiten op het kerkplein. Toch verbazend dat er zelfs een Duitse erewacht aan te pas kwam."

Een tweede foto toont dan het kleine ereark op het kerkhof van Buggenhout, met duidelijk zichtbaar de grafplaat van Th. Glas.

Na de oorlog werden de gesneuvelde op het Buggenhouts kerkhof nogmaals begraven om bijgezet te worden op de militaire begraafplaats van Dendermonde (naast de burgerlijke begraafplaats aan de Kerkhofweg bij Appels).

Wij vonden er het graf van Th. Glas (sept. 2004) – zie illustratie hierboven.

Het geval van Th. Glas, met de tegengestelde en verwarrende mededelingen, ook vanwege officiële instanties, in verband met de juiste plaats van overlijden van de gesneuvelde en van zijn (voorlopige) begraafplaatsen, is misschien exemplarisch voor de chaotische toestanden in die oorlogsomstandigheden.

Er zijn geen Belgische soldaten gesneuveld op grondgebied van Mazenzele.

- (1) In het Journal Militaire Officiel (uitgaande van de Belgische regering in Le Havre) vindt men een aantal officiële berichten in verband met gesneuvelde Belgische Militairen. Een aantal van deze bekendmakingen leest men op de website van Patrick De Wolf (Dendermonde) "Sterven en begraven volgens het boekje" (<http://www.geocities.com/wolfke38/jmodood.html>).
- (2) Wij putten heel wat gegevens over de Belgische soldaten gesneuveld op Opwijk's grondgebied en over Opwijkenaars en Mazelaars gesneuveld elders uit volgende gegevensbanken en bronnen:
- diverse bestanden van bidprentjes
  - de gemeentelijke akten van de Burgerlijke Stand Opwijk en Mazenzele
  - het bestand *Belgium War Graves. Belgische militairen gestorven tijdens de Eerste Wereldoorlog 1914-1918*, door Patrick De Wolf (Dendermonde), op CD-rom – zie <http://www.geocities.com/Pentagon/Camp/4403/>, met gegevens van 35.647 gesneuvelden (versie 25-10-2004).
  - *Registers van de begraafplaatsen*, op de internetsite van Patrick De Wolf (Dendermonde): <http://www.geocities.com/Pentagon/Camp/4403/Register.html>, met de registers van 35 begraafplaatsen, samen 16.208 gesneuvelden (familie- & voor-naam, rang, eenheid, overlijdensdatum en locatie van het graf)
  - de databank Danny Wilssens (Nieuwpoort) en Walter Lelièvre (Ramskapelle), te raadplegen op de webpagina's

<http://www.wo1.be/ned/zoeken/zoekInDBExtern.htm> van de site *Wereldoorlog I in de Westhoek*.

Toen deze website werd opgestart (24 januari 2003) waren 45.934 namen aanwezig in de lijst. Het zijn de namen van de Belgische militairen en gemilitariseerde burgers die stierven tussen 1 augustus 1914 en 30 juni 1919. De lijst werd samengesteld aan de hand van de overlijdensfiches van het Belgische leger, bewaard in het Centrum voor Historische Documentatie te Evere, de dertien lijsten gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad, de elf boekjes van overledenen gepubliceerd door het Rode Kruis van België, de lijsten van de militaire begraafplaatsen, de lijsten van de militaire hospitalen, dossiers van het Legermuseum te Brussel, een rondvraag bij heemkringen in Vlaanderen, de fiches van de Dienst van Dhr. William Vermeeren bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken, doodsprentjes, publicaties zoals "Onze helden. Gestorven voor het Vaderland" en vele moderne boeken over WO1, en allerhande informatie verstrekt door historici, families en andere geïnteresseerden.

- (3) Gebruikte afkortingen:

°: geboren
 †: overleden
 X: gehuwd
 mil.: militieklas (jaar)
 B.M.B.: Belgische militaire begraafplaats
 S.B.: stedelijke begraafplaats
 G.B.: gemeentelijke begraafplaats

Gesneuvelden Opwijkenaars en Mazelaars

Wij trachtten deze lijst zo volledig mogelijk te maken, met de soldaten in Opwijk en Mazenzele geboren en diegene elders geboren maar die in onze gemeenten woonden op het ogenblik van hun mobilisatie. Hierdoor wijkt deze lijst enigszins af van bestaande lijsten in literatuur of op gedenkplaten – zie voetnoten pag. (1) (2) Deze lijst, met geboorteplaats en –datum, afkomst, Burgerlijke Stand, militiejaar, overlijdingsplaats en –datum, begraafplaats,... is opgesteld alfabetisch op de familienaam.

Opwijk

ABBELOOS Jozef Crispianus, ° Opwijk 07-08-1887, zoon van Jean François en Livine De Smedt, echtgenoot van Livina Costers, 6^e reg. Jagers te voet, † Oostwinkel (Zomergem, Ronselestraat) 02-11-1918. Begraafplaats 1918: Gemeentelijke Begraafplaats Zomergem, graf 305. Huidige begraafplaats: Zomergem, G.B.

BUGGENHOUT Jan Karel, ° Opwijk 14-11-1887, zoon van Joos Theodoor en Joanna Catharina Remory, hoofdonderwijzer te Steenkerke, brancardier bij 't 10^e Regiment Veldgeschut, † 08-09-1918 in het krijgshospitaal te Blois (Frankrijk).

Huidige begraafplaats: G.B. Blois (FR).

BUYENS Jozef François, ° Opwijk 18-03-1889, zoon van Jan en Robberechts Marie-Philippine soldaat 15e Linieregiment, † Ramskapelle 04-05-1918.

Huidige begraafplaats: Belgisch militaire begraafplaats (B.M.B.) Steenkerke, graf 00322 - zie pag. 352.

DE BRANDT Jozef (Droeshout), † overleed aan zijn verwondingen op 23 maart 1918 in het fronthospitaal l'Océan in De Panne 23-03-1918.

DE CLERCK Benoni Joseph (Benedictus), ° Opwijk 22-01-1893, zoon van Lievin en Marie Justine Roelands, soldaat mil. 1913, 1e Li-

- nie, † Calais (tijdelijk ziekenhuis) 03-02-1915.
- DE ROEP Leo, ° Opwijk 29-05-1888, zoon van Joseph-Guillaume en Marie-Jeanne Carlier, soldaat 3^e Linieregiment 3/2, † krijgshospitaal Antwerpen 05-10-1914.
Huidige begraafplaats: Wilrijk, Antwerpen, Schoonselhof, graf nr. L08-18.
- DE SCHRY(IJ)VER Pieter E. (3), ° Opwijk 18-02-1892, woonde te Buggenhout, 5^e Linieregiment, † Herent 12-09-1914.
Huidige begraafplaats: B.M.B. Veltem-Beisem, graf nr. 00388.
- ERPELS Jean Louis, ° Opwijk 15-03-1885, oudste zoon van Judocus Josephus en Anna Adelia Maetens, soldaat 2^e Linieregiment, † Neerlinter 18-08-1914.
Huidige begraafplaats: B.M.B. Sint-Margriete-Houtem, graf nr. 00089.
- GOED(T)GEZELSCHAP Franciscus Xaverius (Nijverseel), ° Opwijk 14-02-1889, zoon van Jean François en Marie Sylvie Van Damme, soldaat 5^e Linieregiment, † Ramskapelle 24-10-1914.
- HAVERALS Frans Edouard (Droeshout-Mansteen), ° Opwijk 13-10-1887, zoon van Pierre-Joseph en Marie Louise Van der Steen, soldaat-milicien (1907) 6^e Linieregiment 2/1, gehospitaliseerd in het burgerlijk hospitaal te Veurne 23-10-1914 en er overleden aan zijn oorlogsverwondingen op 24-10-1914
Begraafplaats: B.M.B. De Panne, graf F0008
Zijn moeder, niet hertrouwde weduwe van Jozef Haverhals, had kiesrecht voor haar gesneuvelde zoon (Kiezerslijst, herziening 1928, mannelijke kiezers). (4)
- HERMUS Hendrik (Droeshout), ° Opwijk 24-06-1879, zoon van Joseph et de Van den Broeck Elisabeth, echtgenoot van Marie Delphine De Meersman, soldaat 13e Linieregiment, † fort van Namen 15-08-1914.
- JANSSENS Petrus, ° Sint-Jans-Molenbeek 02-11-1884, zoon van Jean-Baptiste en Léontine Van Eeckhout, echtgenoot van Marie-Delphina Verheyden, soldaat 2e Linieregiment, † Diksmuide (Kaaskerke) 12-05-1916.
- MICHIELS Dominique René, ° Opwijk, 1e Regiment Karabiniers 1/2, † 08-04-1915 (5)
- MICHIELS Joannes Franciscus (Droeshout) ° Opwijk 09-07-1887, zoon van Ferdinand Benoit en de Bosman Marie-Françoise, soldaat 2e Jagers te Voet 2/4, † Eppegem 26-08-1914,
Begraafplaats 1914: Eppegem, graf 3056.
Huidige begraafplaats: B.M.B. Eppegem, 00054.
- MIERS Benoit Bernard ° Opwijk 20-12-1881, zoon van Jean-Baptiste en Marie-Rosalie Verheirstraeten, soldaat 2^e Linieregiment, † Ramskapelle 22-01-1915
Huidige begraafplaats: B.M.B. Ramskapelle, graf nr. 00346 - zie illustratie pag. 37.
- ROBBERECHT(S) Jean Baptiste (Droeshout), ° Merchtem 20-03-1887, zoon van Joannes Bptist en De Smedt Anna, echtgenoot van Esselens Joanna-Clementina, soldaat 2^e Linieregiment (nr. 54389), † Grimde (bij Tienen) 18-08-1914, begraven op kerkhof van Grimde. (6)
- ROEMENDAEL Jozef, ° Opwijk 31-05-1890, zoon van Carolus Ludovicus en Moens Natalia, soldaat 2^e Genie, † Fontgombault (krijgsgasthuis, Frankrijk) 14-08-1917
Begraven St-Anne d'Auray (dep. Morbihan, FR), graf B-07-25.
- SANDERS Petrus Kamiel (Droeshout), ° Opwijk 04-07-1885, zoon van Jean- François en Juliënne Vandenhouten, soldaat 2^e Linieregiment, † Zwijndrecht 18-08-1914 (vermist Houthem-Ste.-Margriet).
Herbegraven op Droeshout op 22 september 1922.
- SCHOTSMANS Ludovicus Juliaan Remi (Droeshout), ° Sint-Jans-Molenbeek 30-05-1898, zoon van Pierre-Augustin en Jeanne Marie Verdoodt, soldaat vrijwilliger 1^e Linie regiment, † Diksmuide (Sint-Pieters-Kapelle) 23/24-10-1914.
Huidige begraafplaats: B.M.B. Keiem, graf 00244.
- SPINOY Petrus Edward (Droeshout) ° Opwijk 25-02-1892, echtgenoot van Maria-Stephania Van Acker, soldaat 2e regiment grenadiers, 6e divisie, † Pervijze 24/26-08-1918,
- VAN DEN BROECK Guilielmus, ° Buggenhout 28-10-1889, zoon van Désiré en Anne-Catherine Vanderborcht, echtgenoot van Waveryns Mélanie, soldaat 3e Linieregiment, † Zuidschote 27-04-1915.
- VAN EG(E)ROO Cornelis (Droeshout), ° Opwijk 20-09-1893, huwde in 1918 achter het front Albertine Wissocq (van Houtem, zie pag. 353), soldaat Mil. 1913, 16e Linieregiment, † Sint-Michiels-Brugge 02-11-1918.
Begraafplaats 1914: Brugge, graf 268.
Huidige begraafplaats: B.M.B. Brugge, graf 384.
- VAN HILLEGHEM Carolus Ludovicus, ° Opwijk 08-02-1883, zoon van Pierre Jean en Louise Joséphine Verheirstraeten, soldaat 8e Linieregiment, † Marchovelette 23-08-1914.

VAN MULDER'S Dominicus Adolf, ° Opwijk 03-08-1886, zoon van Augustinus en Anna Maria Ludovica De Visscher, dienstplichtige van Steenhuffel, in 1913 als douanier verhuisd naar La Trompe-Kemzeke, korporaal bij het 5e Regiment Jagers te Voet, x gesneuveld in Maldegem 31-10-1918. (7)

Begraafplaats 1918: Maldegem.

Huidige begraafplaats: G.B. Maldegem.

VERWIMP Jan Alfons, ° Olen 02-11-1888, zoon van Jan Baptist en Marie Delphine Daens, Rijkswacht, was vóór de oorlog wachtmee-ster te Opwijk, wachtmee-ster in het pro-

voostschap van de 1^e Legerafdeling, † Oost-Vleteren (wijk Nieuwe molen) 23-05-1918.

Oorspronkelijke begraafplaats: Hoogstade (graf nr 963), 1918/05/25. Huidige begraafplaats: B.M.B. Hoogstade, graf nr.00501. (8)

WILLEMS Joannes Franciscus (Droeshout), ° Opwijk 29-12-1893, soldaat 2^e Regiment Carabiniers, † Schiplaken (Hever) 26/27-08-1914.

Begraafplaats 1914: Schiplaken, graf 42.

Huidige begraafplaats: G.B. Schiplaken, graf R05.

Ingekaderde herdenkingsprent aan de Opwijkse soldaat-brancardier Jan Karel Buggenhout, gestorven in het hospitaal te Blois (dep. Loir et Cher, Frankrijk) op 8 september 1918.

Bovenaan zijn portret. Onderaan een vooraanzicht van "l'Hôtel-Dieu" ("Godshuis") waar hij overleed.

Daaronder de tekst:

Jan-Karel Buggenhout,

Brancardier bij het 10de Regiment Veldgeschut van het Belgisch Leger; vóór den oorlog hoofd der gemeenteschool van Steenockerzeel, geboren te Opwijk, den 14 November 1887, overvallen door de Spaansche griep en longontsteking, opgedaan door het verzorgen van zieke makkers te Mer (Frankrijk), overgebracht naar het krijgsgasthuis van Blois, departement Loir-en-Cher, en er overleden den 8^{7^{ber}} 1918.

Mazenzele

COSTERS Corneille Louis, ° Mazenzele 11-11-1892, zoon van Egidius Damianus en Juliana De Boeck, soldaat 2^e Regiment Carabiniers, woonde sinds juni 1914 te Asse-Krokegem, † IJzer 30-10-1914.

DE BISSCHOP Franciscus, ° Mazenzele 11-04-1891, zoon van Pierre Jean en Octavia Van Huyneghem, 3^e Carabiniers, † Nieuwpoort 19-04-1918.

Begraafplaats 1918: De Panne. Huidige begraafplaats: B.M.B. De Panne, graf F0042.

DE RIJCK Jozef, Mazenzele 10-10-1891, zoon van Alfonsius en Dympha Michiels, soldaat 13^e Linieregiment, gekwetst in Woumen (bij

Diksmuide), † De Panne (Militair Hospitaal) 29-09-1918,

DU BOIS Lodewijk, ° Mazenzele 14-01-1891, zoon van Petrus-Carolus en J.M. Verdoodt, woonde sinds juni 1913 te Asse, 2^e Reg. Carabiniers, † Lier 05/06-10-1914. Huidige begraafplaats : B.M.B. Lier, graf 00014.

VAN DER MIJNSBRUGGE Vital Robert, ° Essene 11-02-1892, zoon van Alfons Maria en Ludovica Benedicta Van Nieuwenhove, soldaat Wielrijder, † Halen (bij Diest) 12-08-1914. (9)

FRANS DE BISSCHOP

Soldaat bij 't regiment der Carabiniers

Grootere liefde heeft niemand dan deze, die zijn leven ten beste geeft voor zijne vrienden.
H. Joannes XV, 13.

Gij allen die mij gekend en bemind hebt, gedenkt in uwe gebeden de ziel van

FRANS DE BISSCHOP

Soldaat bij 't regiment der Carabiniers
geboren te Maxenzele den 11 April 1891, gevallen op het veld van eer te Nieuwpoort, den 19 April 1918.

Kloekmoedige vrienden, het is voor ons, voor elk van ons, voor mij, dat gij uw leven hebt blootgesteld en dat gij lijdt. Ik voel er behoefte aan u te zeggen hoe vol eerbied ik u dankbaar ben en mag u verzekeren dat heel het land besef wat het u schuldig is.

Woorden van Kard. Mercier.
Hulde en eer aan de dappere soldaten van België, zij hebben de bewondering van alle beschaafde volken verwekt.

Pater Janvier.
De vijanden zijn verslagen, de werken der ongerechtigheid zijn gestraft, en het heil van het volk is door de hand Gods bewerkt.

Mach. XI. 7.
Duurbare ouders, broeders en zusters, dit weze uw troost in uw verdriet: rond mijn hoofd straalt de kroon der onsterfelijkheid. God loont mijn offer dat ik blijmoedig bracht voor mijn land.

Dorpsgenooten, voor wier onafhankelijkheid en vrijheid ik gevallen ben, laat ons samen bidden opdat wij eens vereenigd zouden zijn om nooit meer gescheiden te worden.

H. Hart van Jesus, bescherm België. 300 d. afl.

De lijkdienst zal plaats hebben in de parochiekerk van Maxenzele, op 12 Februari 1919, om 9 ure.

ASSCHE — DRUK. F. VAN ACHTER.

Het is beter voor zijn vaderland te sterven dan zijn volk verdrukt te zien.

TOT ZALIG AANDENKEN VAN
Jozef DE RYCK

SOLDAAT BIJ HET 13^e LINIEREGIMENT
VEREERD MET HET OORLOGSKRUIS

geboren te Maxenzele den 10 October 1891, en getroffen door eenen vijandelijk kogel, op het slagveld van Woumen bij Dixmude, is hij rustig in den Heer ontslapen in het militaire hospitaal van de Panne op 29 September 1918, bediend van de laatste H.H. Sacramenten.

Het vaderland riep hem en edelmoedig heeft hij zijn leven opgeofferd voor zijn plicht. Het klaarste bewijs dat JOZEF zijn plicht volbracht heeft is de getuigenis van zijn commandant, die schreef aan zijne ouders: « Ik kan niet genoeg den heldenmoed, deugdzaamheid en goedheid van uwen geliefden zoon hoogachten: hij was een voorbeeld voor al onze soldaten en dat onder alle opzichten. »

(Geteek. ROUSSEL, Comm. der 3^e Cie.)

Vaartwel, duurbare Ouders, Broeders en Zusters, treurt niet over mij. Ik heb mijn plicht vervuld en gij weet dat op het slagveld de kroon der heerlijkheid verworven wordt door hen die strijden voor Koning en Land, voor Vrijheid en Recht.

Ik vraag u slechts eene zaak: denkt steeds met liefde aan hem dien niets van u scheiden kon dan zijn liefde voor het bedreigde vaderland.

H. Hert van Jesus, bescherm België. 300 d. afl.

Zoet Hert van Maria, wees mijn heil. (300 d. afl.)

H. Jozef patroon van België, bid voor ons.

De plechtige uitvaart zal plaats hebben in de kerk van Maxenzele op Maandag 3 Februari om 9 ure.

Maxenzele — J. Michiels, koster

Waakt, omdat gij niet weet, op wat uur uw Heer zal komen. Math. XXIV, 42.

BID VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER
LODEWIJK DU BOIS

SOLDAAT BIJ HET
2de REGIMENT CARABINIERS
geboren te Moxenzele, den 14 Januari 1891 en
gevallen op het veld van eer te Lier, einde Sep-
tember 1914.

Verre van mij dit te doen, dat ik voor den vijand zou vluchten; maar zoo onze tijd gekomen is, laat ons manmoedig sterven voor onze broeders en geene schandvlek werpen op onzen roem.

I, Mach., IX, 10.

Hij stierf niet alleen aan de jongelingen, maar ook aan gansch het volk de geheugenis zijner dood tot een voorbeeld van deugd en kloekmoedigheid achterlatende.

II, Mach., VI, 31.

Eer en glorie aan hen die hun bloed vergieten voor het land hunner vaders. De schoonheid van hun offer overtreft alle offers, en het nageslacht zal hunnen moed zegenen.

Machab.

Dierbare Vader, Broeders en Zusters, gij allen die mij lief zijt, troost u met mij! Hier in den hemel ben ik bij God, ik ken Hem, ik bemin Hem, ik bezit Hem, en Hem kennende zie ik U, Hem beminde bemin ik U, denk ik aan U, bid ik voor U.

H. Ambrosius.

H. Jozef, patroon van België, bescherm land en vorst. 300 d. afl.

R. I. P.

ASSCHE — DRUK. F. VAN ACHTER.

Hij heeft den goeden strijd gestreden, voor vrijheid en voer recht.

TER ZALIGER GEDACHTENIS VAN
Vital Robert Van der Mijsbrugge
Soldaat - Wielrijder

geboren te Esschene den 11 Februari 1892,
gesnevelt en begraven te Haelen, bij Diest,
den 12 Augustus 1914.

Hij viel op 't eereveld
De jonge brave held
Die ginds ten grave ligt...
Hij heeft zijn burgersplicht
Met dappren moed verricht,
Hij heeft aan 't land gegeven,
Het kostbaarst wat een man
Zijn volk ook schenken kan:
Zijn hert, zijn bloed, zijn leven...
Hij rust in vree nu, ver van huis
Van vader, moeder, zusters, allen in rouw;
Ontving bij God den lauwerkroon,
Tot loon van christen heldentrouw.

Lieve Vader, Moeder, Zusters en Naastbestaan-
den, ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb
mijnen loop voleindigd, ik ben getrouw gebleven
aan mijn geloof, mijnen God en mijn Vaderland;
ik heb mijn bloed en mijn leven voor U gegeven.
Voorts is mij weggelegd de kroon der gerechtig-
heid, welke de Heer, de rechtvaardige rechter mij
geven zal Troost U bij deze woorden.

H. Hart van Jesus, geef aan de ziel van den
soldaat de eeu wige rust.

H. Hart van Jesus, bescherm België. 300 d. a.

Esschene, A. Van Frachen.

Hulde aan de helden, Die op onze velden, Vergo-
ten hun bloed, Met leeuwenmoed.

TER ZALIGE GEDACHTENIS

van

HENRI HERMUS,

Echtgenoot van

Josephina-Maria DE MEERSMAN,

Soldaat bij het 13^e linie regiment,

geboren te Opwijk, den 24 Maart 1879 en held-
haftig gesneuveld voor het Vaderland in het
fort van Namen, in Augustus 1914.

Hij heeft manmoedig de wapens opgevat en zijn
vorst en vaandel trouw, het land heldhaftig ver-
dedigd.

Met echten leeuwenmoed beziel, heeft hij ge-
streden en is gevallen op het veld van eer, over-
tuigd zijnde een heilige plicht gekweten te hebben.

Dank'bre hulde, kloeke held.

Die uw bloed ten pande stelt ;

Voor uw Vorst en voor uw Land,

Voor ons heilig Vrijheidspand.

Vaartwel, dierbare Echtgenote en lieve Kinde-
ren, treurt niet over mij. Ik heb mijn plicht vervuld ;
en gij weet dat op het slagveld de kroon der eer-
lijkheid verworven wordt, door hen, die strijden
voor Koning en Land, voor vrijheid en recht. Ik
vraag u slechts eene zaak : denkt steeds met liefde
aan hem, die niet van u kon scheiden, dan door zij-
ne liefde tot het Vaderland.

H. Hart van Jezus, bescherm België.

R. I. P.

Druk. V. Heuvinck, koster, Droeshout.

Boven: de eerste gesneuvelde Opwijkenaar. Henri Hermus, † 15 augustus 1914.
Onder: de wellicht laatste gesneuvelde Opwijkenaar. Jozef Crispijn Abbeeloos, † 2 november 1918.
Cornelis Van Eg(e)roo (Droeshout) sneuvelde ook op 2 november 1918.

Ik geloof dat mijn Verlosser leeft, en dat ik ten
jongsten dage uit de aarde zal verrijzen. *Job. XIX.*

Bid voor de ziel van zaliger

JOZEF-CRISPIJN ABBELOOS

ECHTGENOOT VAN

LIVINA COSTERS

Soldaat bij het Belgisch Leger

geboren te Opwijk den 7 Augustus 1887, gesneuveld
voor zijn geliefde Vaderland, te Oostwinkel, op
Allerzielendag 1918.

Indien gij mij vraagt wat ik denk aangaande de
eeuwige zaligheid van den heldhaftige die met volle
bewustheid zijn leven ten beste geeft om de eer van
zijn Vaderland te verdedigen, en het geschondene
recht te wreken, dan aarzel ik niet te antwoorden
dat, zonder den minsten twijfel, onze goddelijke
Verlosser den soldatenmoed beloont, en dat de dood,
op christelijke wijze aanvaard, voor den soldaat de
verzekering is van de zaligheid zijner ziel.

Kardinaal Mercier.

En gij christene familieleden, weest fier op uwen
Jozef. Van al onze droefheden, is de uwe, waar-
schijnlijk, diegene welke onzen eerbied het meest
waardig is.

Kardinaal Mercier.

Geliefde vrouw, beweent mij ja, vreeselijk hard is
de slag die u treit, maar bijzonder bid veel voor mij,
toon u moedig gelijk eene waardige soldatenvrouw
moet doen; ons geliefde zontje, dan kleinen *Adolf*
heb ik nooit gezien, maak er een goeden christen van
en leer hem voor zijn gesneuvelden vader bidden.

*Geliefde ouders, broeders en zusters, familiele-
den, vrienden en kennissen*, vergeet mij niet, ik
bedank u, eens zien wij elkander weer!

H. Hart van Jezus, bescherm België. (300 d. afl.)

Zoet Hart van Maria, wees mijn heil. (300 d. afl.)

Drukkerij Abbeeloos, Opwijk.

Heden is de mensch vol leven en morgen is hij niet meer.
Navolging Christi.

†

Bid voor de ziel van zaliger
JOZEF-FRANS BUYENS
lid van het Broederschap van Sint Paulus
Soldaat bij het Belgisch leger
geboren te Opwijk den 18 Maart 1889,
gesneuveld voor zijn Vaderland te Ramscapelle aan den Yzer, den 4 Mei 1918 en begraven te Steenkerke, graf n° 426, den 6 Mei van hetzelfde jaar.

Ziet! Al het heilige, het schoone, het prachtige dat wij hadden, is verwoest, en zij hebben het bezield. *I Mach. II-12.* — Daarom, indien onze tijd gekomee is, laat ons manmoedig sterven voor onze broeders. *II Mach. IX-10.*

Christene Ouders, Broeders en Zusters, laat ons toe U onze gelukwenschen aan te bieden terzelvertijd als onze gevoelens van deelnaaming. — Al onze helden komen niet vóór op het eeredagorde onzer legers, maar wij dragen de gegronde hoop dat hun voorhoofd versierd is met de eeuwige kroon der uitverkorenen. *Kard. Mercier.*

Vader, Moeder, ik weet dat mijne dood in uw hart eens wonde geslagen heeft die nog lang zal bloeden, maar ik weet ook hoe gij het Recht bemint; welnu ik ben gevallen voor het Recht en mijne belooning verwacht ik van God. Gij ook zult beloond worden omdat gij mij opgebracht hebt in christelijke gevoelens en in liefde tot Recht en licht; troost U dan. *Ouders lief,* weldra zien wij elkaar weder. *Geliefde Broeders, Zusters, Bloedverwanten en Vrienden,* gij ook troost U en bidt allen veel voor mij.

Jesus, Maria, Jozef! (telkens 7 jaar en 7 quad. afl.)
H. Hart van Jesus, bescherm België. (300 d. afl.)
Zoet Hart van Maria, wees mijn heil. (300 d. afl.)

R. I. P.

Drukkerij Abbeloos, Opwijk

Bidprentje van Jozef Frans Buyens, gesneuveld te Ramscapelle op 4 mei 1918.
Voor zijn grafsteen op de B.M.B. van Steenkerke: zie pag. 353.

„ God heeft mij geleverd in de handen des vijands. Ik die weleer in vrede leefde, ben schielijk verpletterd en verbijzeld. *Job. xvi, 12-13.*

†

BID VOOR DE ZIEL VAN
ZALIGER
JAN-LOUIS ERPELS
Soldaat bij het 22^e Linieregiment,
geboren te Opwijk den 15 Maart 1885, en gesneuveld op het veld van eer te Neelinter den 18 Augustus 1914.

Wij hadden hem zoo lief! De zachtheid eener moeder Ging in zijn ziel gepaard met stalen mannenkracht, Van d'overheer gesicht, voor allen als een broeder Heeft hij tot aan den dood getrouw zijn plicht betracht. Gelyk de frissche lente een riken oogst belooft, Zoo sprak zijn yuurge jeugd van rijke levensdagen. Helaas de dood heeft plots de schoone hoop gedeeld, Louis is dood . . . Wat helpt ons nu gít idel klagen!

O Broeders, Zusters lief! Schei nit met treurig weenen, Berust in Godes wil, blykt hoopvol naar omhoog; Het land was in gear, en hij, hij snelde heuen Als goed soldaat met vlam in 't hart en vlam in 't oog. Hij heeft zijn plicht gedaan ten koste van zijn leven En 't jonge bloed gestort voor 't lieve Vaderland! Weest trotsch op uwen Louis. Zijn naam staat geschreven In 't gouden martlaarsboek van 't duurbre Belgenland!

Genadige Jesus, geef hem de eeuwige rust en dat het eeuwig licht hem verschíne. 7 jaar en 7 quad. afl.)
Heilig Hart van Jesus, bescherm België. (300 d. afl.)

HIJ RUSTE IN VREDE!

Drukkerij Abbeloos, Opwijk.

Over 't algemeen werd er, de omstandigheden in acht genomen, geen officiële overlijdensakte (in de registers van de Burgerlijke Stand van de gemeente of de stad van overlijden) opgemaakt bij het sneuvelen van een militair.

Een wet van 28 juli 1921 voorzag dat de rechtbank van 1^e aanleg een uitspraak deed betreffende het overlijden. Deze uitspraak diende dan ingeschreven te worden in de akten van de Burgerlijke Stand van de gemeente. Voor een aantal gesneuvelden is dit gebeurd (tot ca. 1925). Voor sommige gevallen werd ook bij de dag van het overlijden, in een afzonderlijke kolom op de pagina's van de overlijdensakten, het overlijden vermeld.

Hierna, bij wijze van voorbeeld, de tekst van de inschrijving op 20 september 1924 in het register van de akten B.S. van Opwijk van de eerste Opwijkse gesneuvelde Henri Hermus († 15 augustus 1914).

Voor de vertaling van deze akte: zie noot (10)

AKTE VAN OVERLIJDEN Nr. 86 (20.9.1924)

Nous Albert, Roi des Belges. A tous présents et à venir faisons savoir: Le Tribunal de première instance, séant à Bruxelles, a rendu le jugement suivant. A Messieurs les Présidents et Juges composant le Tribunal de première instance séant à Bruxelles. A l'honneur d'exposer le Procureur du Roi soussigné: Que d'après les documents ci-

annexés, il y a lieu de tenir pour constant que HERMUS HENRI, mieux désigné ci-après est "Mort pour la Belgique" aux environs de Namur, le quinze août mil neuf cent quatorze. Qu'il n'a pas été dressé d'acte de décès. Que la publication prescrite par les articles treize et dix neuf de la loi du vingt huit juillet mil neuf cent vingt et un a été faite le quinze/seize mai mil neuf cent vingt deux au "Moniteur" et le dix neuf mai mil neuf cent vingt deux au journal "Het nieuws van den dag". A ces causes: vu les articles seize et suivants de la loi du vingt huit juillet mil neuf cent vingt et un, il requiert qu'il plaise au Tribunal; déclarer qu'il y a lieu de tenir pour constant que l'an mil neuf cent quatorze, le quinze août est "Mort pour la Belgique" aux environs de Namur, Hermus Henri, né à Opwijck le vingt quatre juin mil huit cent soixante dix neuf, soldat au treizième régiment de ligne, numéro vingt mille trois cent quatre vingt neuf de la matricule, fils de Joseph et de Vandenbroeck Elisabeth, époux de De Meersman Marie Delphine, domicilié à Opwijck. Ordonner que le jugement à intervenir sera transcrit sur les registres courants aux actes de décès de la commune d'Opwijck par l'officier de l'état civil de cette commune et que mention en sera faite en marge des actes de décès pour le quinze août mil neuf cent quatorze sur le registre déposé aux archives communales par le dit officier qui en donnera avis au Procureur du Roi lequel veillera à ce que cette mention soit faite d'une manière uniforme par Monsieur le Greffier du siège

sur le registre déposé au greffe. Fait à Bruxelles, le dix juillet mil neuf cent vingt quatre. (signé) Van den Berghe. Numero 1640. Nous, Président du tribunal, distribuons l'affaire dont s'agit ci-dessus à la deuxième chambre et commettons pour faire rapport Monsieur le Juge Scheyvaerts. Le onze juillet mil neuf cent vingt quatre (sé) Maurice Benoit (sé) L. Tréfois. Le tribunal de première instance séant à Bruxelles (deuxième chambre). Oui en son rapport Monsieur le Juge Scheyvaerts. Vu les articles seize et suivants de la loi du vingt-huit juillet mil neuf cent vingt et un; attendu que les publications prescrites ont été faites les quinze/seize et dix-neuf mai mil neuf cent vingt deux. Déterminé par les motifs de la requête de Monsieur le Procureur du Roi en date du dix juillet mil neuf cent vingt quatre. Décide qu'il y a lieu de tenir pour constant que l'an mil neuf cent quatorze, le quinze août est "Mort pour la Belgique" aux environs de Namur Hermus Henri, né à Opwijk le vingt quatre juin mil huit cent septante neuf, soldat au treizième régiment de ligne, numéro vingt mille trois cent quatre vingt neuf de la matricule, fils de Joseph et de Vandenbroeck, Elisabeth, époux de De Meersman Marie-Delphine, domicilié à Opwijk. Ordonne que le présent jugement sera transcrit sur les registres courants aux actes de décès de la commune de Opwijk, par l'officier de l'état civil de cette commune, que mention en sera faite en marge des actes de décès pour le quinze août mil neuf cent quatorze, sur le registre déposé aux archives communales par le dit officier et par le Greffier de ce siège, sur le registre reposant au greffe à l'effet de quoi l'officier de l'état civil donnera avis à Monsieur le Procureur du Roi qui veillera à ce que les mentions ordonnées soient faites d'une manière uniforme sur les dits registres. Ainsi jugé et prononcé à l'audience publique du quinze juillet mil neuf cent vingt quatre, où étaient présents Messieurs: Scheyvaerts, Juge faisant fonction de Président; Loppens, Juge; Geerinckx, Juge suppléant; Janssens de Bisthoven, substitut du Procureur du Roi, et Fr. Haelewaters, greffier. (signé) Scheyvaerts; (sé) Haelewaters. Mandons et ordonnons à tous huissiers à ce requis de mettre le présent jugement à exécution. A nos procureurs généraux et à nos procureurs près les tribunaux de première instance d'y tenir la main, et à tous commandants et officiers de la force publique d'y prêter main forte lorsqu'ils en seront légalement requis. En foi de quoi le présent jugement a été signé et scellé du sceau du tribunal. Pour expédition conforme délivrée à Mr. le Procureur du Roi, pour le Greffier en chef, le Greffier (sé) A. Morette. Mort au Champ d'Honneur. J/S./R/NE 1844 du 15-7-1924.

Heden twintigsten september, negentienhonderd vier en twintig, om tien en half ure voormiddag, wij Frans Van Langenhove, Schepen, gedelegeerde Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der gemeente Opwijk, hebben ontvangen en op dit

register overgeschreven, het vorenstaande extract, en wij hebben geteekend. F. Van Langenhove.

Opwijkenaar Leon De Roep overleed aan zijn verwondingen in het krijgshospitaal van Antwerpen op 5 oktober 1914. Zijn overlijden werd ingeschreven in de registers van de Burgerlijke Stand van de stad Antwerpen. Op 13 april 1915 ontving de Burgerlijke Stand van de gemeente Opwijk hiervan melding en schreef het overlijden in in de gemeentelijke registers van de B.S.

De melding "Stierf voor België" werd toegevoegd op 18 juni 1923, overeenkomstig de bepalingen van het Koninklijk besluit van 17 juli 1918 dat bepaalde dat alle overlijdensakten van militairen gesneuveld of aan verwondingen overleden de melding "Stierf voor België - Mort pour la Belgique" dienden te bevatten. Deze maatregel telde ook voor burgers die door oorlogsomstandigheden of door slechte behandeling door de vijand het leven lieten.

AKTE VAN OVERLIJDEN NR. 39

Ten jare duizend negenhonderd en veertien, den zesden oktober om elf ure voormiddag, zijn voor Ons Alfred Cools, schepen gedelegeerde, Ambtenaar van den Burgerlijken stand der stad Antwerpen, Arrondissement Antwerpen, Provincie Antwerpen, verschenen Frans Jacobs oud eenenvijftig jaren, beroep bediende bij het krijgshospitaal, wonende te Antwerpen, gebuur der overlijdensplaats, en Edmond Van den Bossche, oud tweeendertig jaren, beroep bediende bij het krijgshospitaal, wonende te Antwerpen, gebuur der overlijdensplaats, dewelke ons verklaart hebben dat den op vijfdien oktober dezes jaars ter één uur des morgens, alhier is overleden: LEON DE ROEP, soldaat bij het drijentwintigste linieregiment 3/2, stamboeknummer 54095, oud zesentwintig jaar, vier maanden en zes dagen, geboortig van Opwijk, provincie Brabant, aldaar gehuisvest, zoon van Joseph-Guillaume De Roep en van Marie-Jeanne Carlier. Aldus ten stadhuize in dubbel opgemaakt door mij ondergeteekende Alfred Cools, Schepen der stad Antwerpen, behoorlijk gedelegeerden Ambtenaar van den burgerlijken stand, en zulks wel na mij het voorgeschreven overlijden te hebben verzekerd; en na voorlezing dezer akte hebben de komparanten benevens mij geteekend. Was geteekend Frans Jacobs. Ed. Van den Bossche. A. Cools. Afgeleverd voor gelijkvormig afschrift overeenkomstig art. 80 van het burgerlijk wetboek. Antwerpen den 10 oktober 1914. De Ambtenaar van den Burgerlijken Stand (Get) A. Cools.

Heden dertigsten april duizend negenhonderd en vijftien, om drij ure namiddag, wij Emiel De Coster, Schepen, gedelegeerde Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der gemeente Opwijk,

hebben ontvangen en op dit register overgeschreven het vorenstaande extract en wij hebben geteekend. Em. De Coster Stierf voor België. Krachtens kennisgeving van den heer Minister van Landsverdediging in dato 9 Juni 1923. Opwijk, den 18 Juni 1923. De Ambtenaar des Burgerstands Fr. Van Langenhove.

Op 21 januari 1919 stuurde het Opwijkse gemeentebestuur volgende brief aan het ministerie van oorlog:

N° 340 Kleedingstukken van gesneuvelde soldaat Opwijk, den 21 Januari 1919.

Mijnheer de Minister,
Wij hebben de eer Ue. te verzoeken de kleedingstukken te willen doen afzenden, achtergelaten door den gesneuvelden soldaat Segers Armand, geboren te Merchtem den 1 April 1885, der klas van 1907, 2e Regiment Jagers te voet, 5e Genie, n° 50115 / 1881 van het stamboek des korps, en overleden te La Panne in de ambulantie Ocean den 22-2-1918 tengevolge van wonden bekomen van den vijand; aan zijne weduwe vrouw Saerens Maria-Rosalie, wonende te Opwijk, Doodstraat n° 28.

Den Heere Minister van Oorlog, te Brussel

Op zondagnamiddag 24 september 1922 werd te Droeshout met een plechtigheid (stoet) de stoffelijke overblijfsels begraven van de gesneuvelde soldaat Petrus Camile Sanders. Is hij de enige Opwijkse gesneuvelde die in Opwijk begraven werd?

- (1) Voor de geraadpleegde bronnen: zie noot 2, pag. 452.
Daarenboven raadpleegden wij:
  - Lyr R. (onder redactie van -), *Onze Helden gesneuveld voor het Vaderland*, Nationale uitgeverij, Brussel, 1931.
  - *Tweede lijst der Belgische soldaten. Gesneuveld voor het vaderland*, Belgische bureel van inlichtingen over de zieke, gekwetste of overleden soldaten, bestuurd door het Comité Médical van het Roode Kruis van België, 1914-15, Brussel, 1915.
  - *Le livre d'or de l'Armée Belge. Liste complète des Officiers, Sous-Officiers et Soldats morts au champ d'honneur du 4 Aout au 30 Juin 1915.*
- (2) Voor de gebruikte afkortingen: zie noot 3, pag. 453.
- (3) Woonde bij het begin van de oorlog blijkbaar niet meer in Opwijk. Zijn naam komt dan ook niet voor op de gedenktekens.
Is wel opgenomen het bestand *Belgium War Graves 1914-1918* (zie noot 3 pag. 452).
- (4) Zo had ook Maria Irma Huys, niet hertrouwde weduwe van Van de Cruyse Adolf, wonende op Mansteen sinds 12 maart 1926, ° Olsele 08-03-

OPWIJCK, 22 SEPTEMBER 1922.

Mijnheer,

Gij wordt vriendelijk verzocht op aantaanden ZONDAG te 3 ure, op Droeshout, de plechtige begrafenis bij te wonen der stoffelijke overblijfsels van den voor het Vaderland gesneuvelden soldaat *Sanders Petrus-Camiel*.

Wij rekenen er op dat Ued. het als een eereplicht zult aanzien op deze plechtigheid aanwezig te zijn.

Namens het Gemeentebestuur

VOLGORDE VAN DEN STOET:

1. Pompiers.
2. Harmonie.
3. Boy-scouts.
4. Schoolkinderen van Droeshout...
5. Schoolkinderen van 't Dorp.
6. Geestelijkheid.
7. Gemeenteoverheid.
8. Oud-Strijders.
9. Oud-Wapenbroeders.
10. Marktkring van Droeshout.
11. Zangmaatschappij-Dorp.
12. Zangmaatschappij-Nijverseel.

Vergadering te 3 ure

Harmonie bij Vincent Heuvinck.
Oud-Strijders bij Petrus Bosman.
Oud-Wapenbroeders bij Jozef De Vos.
Zangmaatschappij-Dorp bij Leo De Vleminck.
id. Nijverseel bij Louis Meysman.
Pompiers bij Jozef Abbeloos.
Marktkring bij Prosper Van Dooren.

Drukkerij ABBELOOS, Opwijk.

1871, stemrecht voor haar gesneuvelde echtgenoot of zoon (Nokere) (Kiezerslijst, herziening 1928, mannelijke kiezers).

- (5) Michiels Dominique René: is opgenomen in het bestand *Belgium War Graves 1914-1918* (zie noot 3 pag. 452).
- (6) Robberechts Jean-Baptist staat niet vermeld op de herinneringskaart aan de gesneuvelden (1919) –zie illustratie pag. 479- maar staat wel aangeduid op de herdenkingsplaat op het kerkhof van Droeshout en is opgenomen in Jan Lindemans *Geschiedenis van Opwijk*, pag. 266.
- (7) Vermits Dominicus Adolf Van Mulders niet meer in Opwijk woonde op het ogenblik van de mobilisatie staat hij nergens vermeld als Opwijkse oud-strijder. Zie DE BONDT Louis en HALLEMANS Francis, *De Grote Oorlog in de regio Londerzeel*, pag. 439.
- (8) Jan Alfons Verwimp is niet vermeld op de gedenkplaat voor de gesneuvelden in de Sint-Pauluskerk en is niet opgenomen in *Opwijkse geslachten en Opwijkse mensen* in Jan Lindemans *Geschiedenis van Opwijk* (pag. 236-273).
Zijn naam is wel aangeduid op het gedenkteken voor de gesneuvelden op de Opwijkse gemeentelijke begraafplaats (Ringlaan) en is ook vermeld (met foto) op de herdenkingskaart voor de gesneuvelden uitgegeven naar aanleiding van

- de bevrijdings- en soldatenstoet op 7 september 1919 (illustratie pag. 479).
- (9) De familie Van der Mijsbrugge woonde te Mazenzele sinds 1 mei 1901. Zij had een melkerij op de hoek van de Steenweg en de Opwijkstraat (waar later het café De Lusthof was). Het gezin telde 6 kinderen: Vitalis Robert was de oudste en na hem volgden 5 meisjes. Zie ook pag. 20 in het hoofdstuk *Het leger: lotelingen, miliciens, vrijwilligers en burgerwacht*.
- (10) Vrije vertaling:
 AKTE VAN OVERLIJDEN Nr. 86 (20.9.1924)
Wij, Albert, Koning der Belgen.
Aan allen tegenwoordig en toekomstend, laten wij weten:
Het gerechtshof van eerste aanleg te Brussel heeft het volgende vonnis geveld.
Aan de heren voorzitters en rechters van het gerechtshof van eerste aanleg te Brussel.
De ondergetekende prokureur des konings heeft de eer te verklaren dat volgens de bijgevoegde dokumenten het voor vaststaand moet aangenomen worden dat HERMUS HENRI, hierna nauwkeuriger aangeduid, op vijftien augustus negentienhonderd veertien in de omgeving van Namen is "Gestorven voor België"; dat er geen overlijdensakte opgesteld is; dat de publikatie voorgeschreven door de artikelen dertien en negentien van de wet van achtentwintig juli negentienhonderd een en twintig gebeurd is op vijftien/zestien mei negentienhonderd tweeëntwintig in het Belgisch Staatsblad en op negentien mei negentienhonderd twee en twintig in het dagblad "Het nieuws van den dag". Daarom, gezien de artikelen dertien en volgende van de wet van achtentwintig juli negentienhonderd een en twintig, vordert de rechtbank om te verklaren dat het voor vaststaand moet aangenomen worden dat HERMUS HENRI, geboren te Opwijk op vierentwintig juni achttienhonderd negenenzeventig, soldaat van het dertiende linieregiment, ingeschreven onder het nr. twintigduizend driehonderd negenentachtig, zoon van Jozef en Elisabeth Vandenbroeck, echtgenoot van Maria Delphina De Meersman gehuisvest te Opwijk, op vijftien augustus negentienhonderd veertien in de omgeving van Namen is "Gestorven voor België".
Bevelen dat het tot stand gekomen vonnis door de ambtenaar van de Burgerlijke Stand zal overgeschreven worden in het gewone overlijdensregister van de gemeente Opwijk en dat er door de betreffende ambtenaar in het register dat neergelegd is in de gemeentearchieven melding zal van worden gemaakt in de marge van de overlijdensakten van de vijftiende augustus negentienhonderd veertien. De ambtenaar zal er de prokureur des konings van moeten verwittigen, die er voor zal zorgen dat deze melding door de heer griffier van de zetel op een uniforme manier zal gebeuren op het register dat neergelegd is op de griffie. Gedaan te Brussel, de tiende juli negentienhonderd twee en twintig (getekend) van den Berghe, nr. 1640.

Wij, voorzitter van de rechtbank, wijzen de hierboven genoemde zaak toe aan de tweede kamer en dragen ze op aan de heer rechter Scheyvaerts. De elfde juli negentienhonderd vier en twintig (getekend) Maurice Benoidt (getekend) L Tréfois.

De rechtbank van eerste aanleg zetelend te Brussel (tweede kamer).

Gehoord het rapport van de heer rechter Scheyvaerts. Gezien de artikelen zestien en volgende van de wet van achtentwintig juli negentienhonderd een en twintig; gezien de voorgeschreven publikaties gedaan zijn op vijftien/zestien mei en op negentien mei negentienhonderd.

Tot een beslissing gekomen door de overwegingen van het verzoek van de heer prokureur des konings op tien juli negentienhonderd vierentwintig. Heeft beslist dat het voor vaststaand moet aangenomen worden dat HERMUS HENRI, geboren te Opwijk op vierentwintig juni achttienhonderd negenenzeventig, soldaat van het dertiende linieregiment, ingeschreven onder het nr. twintigduizend driehonderd negenentachtig, zoon van Jozef en Elisabeth Vandenbroeck, echtgenoot van Maria Delphina De Meersman gehuisvest te Opwijk, op vijftien augustus negentienhonderd veertien in de omgeving van Namen is "Gestorven voor België".

Beveelt dat dit vonnis door de ambtenaar van de Burgerlijke Stand zal overgeschreven worden in het gewone overlijdensregister van de gemeente Opwijk en dat er door de betreffende ambtenaar in het register dat neergelegd is in de gemeentearchieven melding zal van worden gemaakt in de marge van de overlijdensakten van de vijftiende augustus negentienhonderd veertien en dat hetzelfde door de heer griffier van deze zal gebeuren in het register van de griffie, waartoe de ambtenaar van de Burgerlijke Stand melding zal maken aan de prokureur des konings opdat deze zou toezien dat de opgelegde vermeldingen op deze registers op een uniforme manier zullen ingeschreven worden.

Aldus geoordeeld en uitgesproken op de openbare zitting van vijftien juli negentienhonderd vierentwintig, waarop de heren Scheyvaert, rechter-voorzitter, Loppens, rechter, Geerinckx, waarnemend rechter, Janssens de Bisthoven, substituut van de prokureur des konings en Fr. Haelewaters, griffier. (getekend) Scheyvaerts (getekend) Haelewaters. Zo gelasten en bevelen wij aan alle gerechtsdeurwaarders hiertoe verzocht om dit vonnis ten uitvoer te leggen, aan onze procureurs-generaal en aan onze prokureurs bij de rechtbanken van eerste aanleg om er de hand aan te houden en aan alle oversten en officieren van de politie om te helpen wanneer zij hierom wettelijk verzocht worden. Ter bevestiging waarvan werd dit vonnis getekend en gezegeld met het zegel van de rechtbank. Voor eensluitend afschrift afgeleverd aan de heer prokureur des konings, voor de hoofdgriffier, de griffier (getekend) A. Morette.

Gestorven op het Veld van Eer. J/S./R/NE 1844 van 15-7-1924.

